

Kỷ niệm 35 năm Ngày Nhà giáo Việt Nam (20/11/1982 - 20/11/2017)

Người phụ nữ Việt Nam
được Tổng thống Nga Putin
vinh danh

■ THANH THỦY

Đó là PGS.TSKH Nguyễn Tuyết Minh sinh năm 1938, là con thứ hai trong một gia đình truyền thống cách mạng, bố là Tướng Nguyễn Chánh – Phó Tổng Tham mưu trưởng, Chủ nhiệm Tổng cục Cán bộ Quân đội Nhân dân Việt Nam, Nguyên Chính ủy kiêm Tư lệnh Liên khu V trong kháng chiến chống Pháp, mẹ là cụ Phạm Thị Trinh – một lão thành cách mạng từng làm Hội trưởng Phụ nữ Khu V, Ủy viên Tỉnh ủy Quảng Ngãi... đã được Nhà nước trao tặng Huân chương Độc lập Hạng Nhất và nhiều danh hiệu, huân chương cao quý khác.

Đầu năm 1953, cô bé Tuyết Minh được sang học Trường Thiếu nhi Việt Nam ở Quế Lâm (Trung Quốc) rồi được vào danh sách đoàn học sinh Việt Nam đi học ở Liên Xô. Tuyết Minh mừng vui khôn xiết khi biết tin mình có tên trong danh sách 100 học sinh Việt Nam đầu tiên được Bác Hồ cử sang Liên Xô học tập. Tuyết Minh có hơn một năm rưỡi học tiếng Nga, rồi là một trong 20 học sinh được giữ lại học Trường ĐH Sư phạm Lê Nin tại Matxcova. Nhớ lại những ngày tháng đầu tiên đặt chân đến khu học xá cô chia sẻ: "Tôi nhớ như in ngày hôm đó, chúng tôi được đưa đến khu nhà nhỏ 3 tầng ở phố Côrôlencô gần công viên Xôcônhi. Trong suốt thời gian học tập chúng tôi được thầy cô giáo Nga giảng dạy, chăm sóc, yêu thương hết lòng. Tình yêu của thầy cô dành cho chúng tôi như tình mẫu tử. Đất nước chiến tranh học tập không được bài bản, vậy mà chúng tôi vẫn học tốt. Nhiều lúc tôi cũng tự hỏi không hiểu tại sao, thầy cô dạy bằng những phương pháp gì mà chúng tôi vẫn có thể học nhanh, tốt đến thế? Có lẽ đó là tình yêu của các thầy cô và

sự hăng say học tập của trò để không phụ lòng mong mỏi của thầy cô và Tổ quốc. Tôi cảm thấy mình đã thật may mắn".

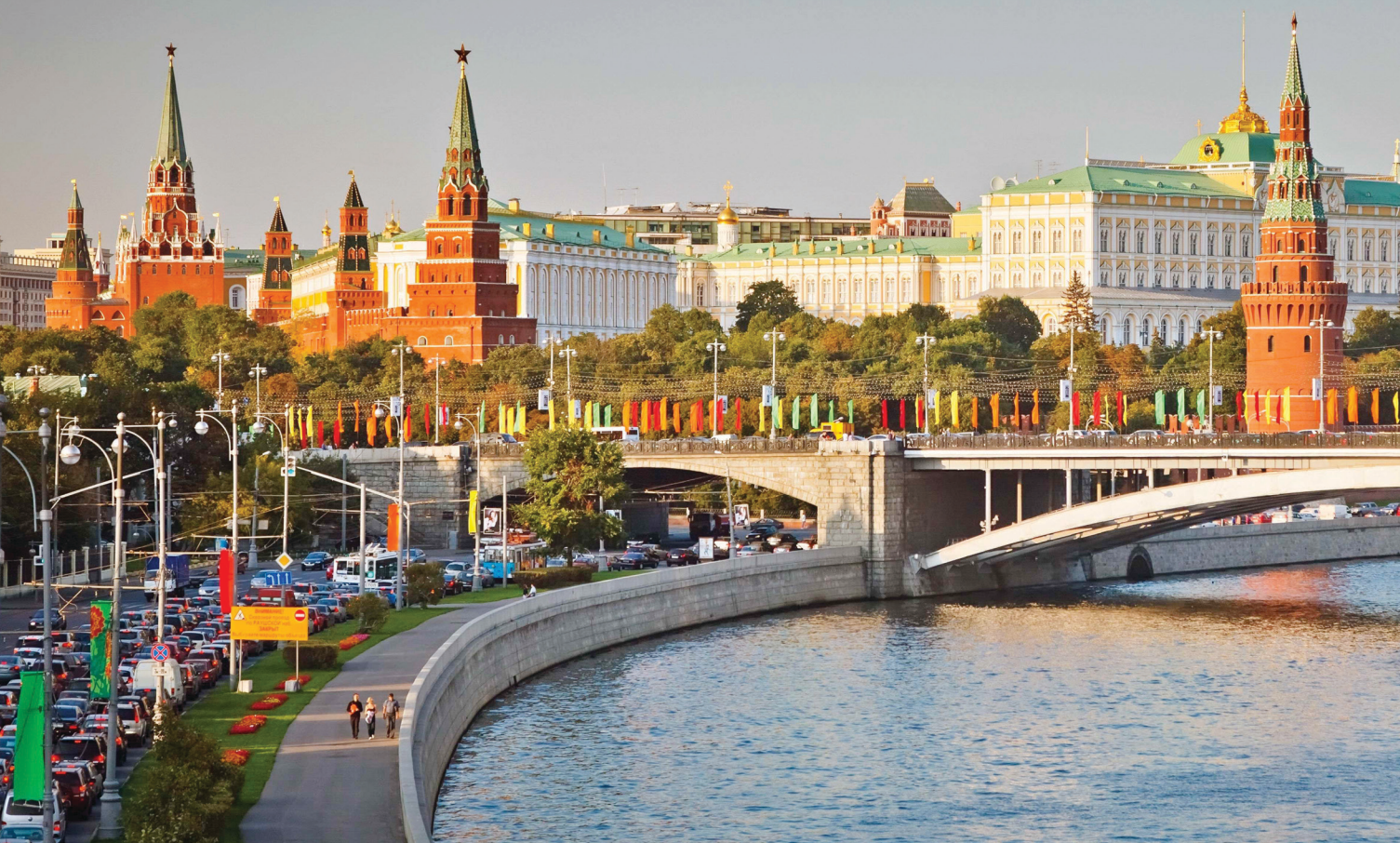
Năm 1957, Tướng Nguyễn Chánh lâm bệnh nặng rồi qua đời khi mới 43 tuổi. Một năm sau, vào dịp hè, Tuyết Minh được trở về nước chịu tang cha. Thương mẹ - một người mẹ mất chồng, đông con, bao khó khăn vất vả, nhưng không làm người mẹ ấy thôi hoạt động cách mạng. Người mẹ chiến sĩ ấy vẫn luôn vì Tổ quốc, vì các con thân yêu, lần nữa bà lại thay chồng nuôi dạy các con.

Thế rồi năm 1961, Tuyết Minh đã hoàn thành khóa học trở về nước và được phân công vai trò giảng viên tổ Ngôn ngữ, khoa Ngữ văn Trường ĐH Sư phạm Hà Nội. Năm 1962, giảng viên trẻ tuổi được chuyển sang ban Tiếng Nga, Khoa Ngoại ngữ Trường ĐH Sư phạm Ngoại ngữ, sau đó thành Phó Chủ nhiệm Khoa, phụ trách chuyên môn. Suốt thời gian giảng dạy và học tập, Tuyết Minh luôn coi công việc giảng dạy và nghiên cứu khoa học là đam mê của cuộc đời mình. Không quản ngại khó khăn, luôn sẵn sàng nhận những công việc khó bởi Tuyết Minh nghĩ rằng: "Tuổi thơ tôi sống trong cảnh bom rơi đạn lạc, lao động, học tập vô cùng cực khổ, cơm không đủ ăn, áo không đủ mặc, lúc nào bom đạn cũng rình rập, sống chết còn không biết thế nào, ấy vậy mà vẫn cứ vượt qua. Bây giờ còn cái gì là khó nữa. Nếu như cái gì khó, mình chưa biết, thì kiên trì tìm tòi học hỏi, nghiên cứu, thì khó mấy cũng sẽ qua, vượt khó chẳng qua chỉ là quá trình tôi luyện bản thân mà thôi".

"Tôi vẫn đang bước trên con đường khoa học mà chưa biết điểm dừng. Trước kia nhanh hơn nhưng nay già thì đi chậm hơn, mò mẫm hơn. Trước kia đi giữa đường thì nay đi bên lề đường. Nhưng, tôi không thể không đi".

- PGS.TSKH Nguyễn Tuyết Minh

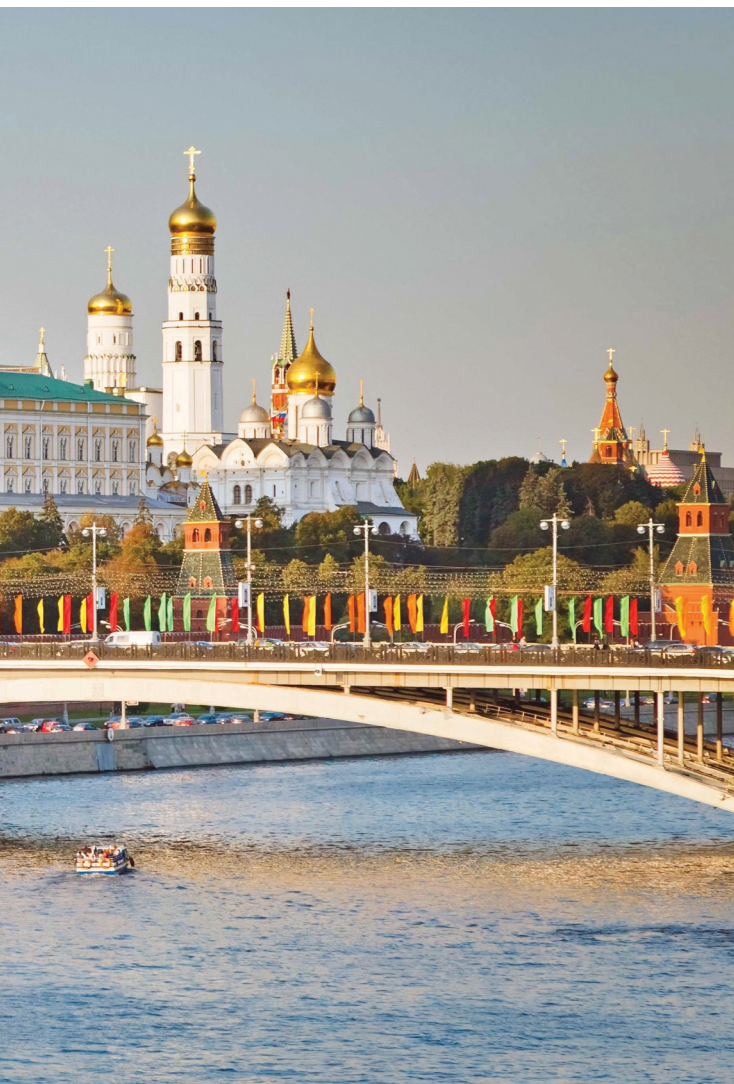

Năm 1965, Tuyết Minh được cử sang Nga hoàn thiện Luận án Tiến sĩ. Xa con còn quá nhỏ, nhưng trong thời chiến, đó là nhiệm vụ nên phải chấp hành. 4 năm học tập, 4 năm làm phiên dịch cho các đoàn Việt Nam sang công tác, ngoài việc hoàn thành xuất sắc Luận án Tiến sĩ được đánh giá cao, Tuyết Minh còn được đánh giá là một phiên dịch giỏi, đã để lại nhiều ấn tượng và tình cảm tốt đẹp của các chính khách 2 nước.

Năm 1970, Tuyết Minh trở về nước, tiếp tục công tác quản lý và giảng dạy tại Khoa Ngoại ngữ, Trường ĐHSP sau tách thành Trường ĐHSP Ngoại ngữ nay là Trường ĐHNH, ĐHQGHN. Dù ở trên cương vị nào Tuyết Minh cũng tận tâm với công việc, luôn chia sẻ với đồng nghiệp, yêu quý học trò, thấu hiểu và tạo mọi điều kiện cho các cán bộ trẻ, chấp cánh để họ có thể tiến xa hơn trong sự nghiệp.

Tiếp tục công việc nghiên cứu, viết sách, Tuyết Minh được mời sang Nga tham gia công trình hợp tác giữa Bộ Đại học và Trung học chuyên nghiệp Việt Nam với Bộ Đại học Nga về biên soạn bộ Giáo Trình tiếng Nga dành cho khối chuyên ngữ ở các trường đại học Việt Nam. Có thể nói đây là công trình lớn đầu tiên của cuộc đời bà, những cuốn sách của bà luôn là nguồn tư liệu quý đối với các thế hệ sau. Năm 1986,

Tuyết Minh được mời trở lại nước Nga tham gia biên soạn bộ Đại từ điển Việt Nga. Đây là công trình hợp tác giữa Viện Hàn lâm Khoa học Liên Xô (nay là Viện Hàn lâm Khoa học Liên bang Nga) và Ủy ban Khoa học Xã hội (Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam). Sau 30 năm lao động miệt mài, gian khổ, sáng tạo, cuối năm 2012, tập thể các nhà làm từ điển của Việt Nam và Liên bang Nga với linh hồn là hai biên tập viên chính: Nhà Việt ngữ học Va-len-ti-a An-đrê-ê-va và PGS.TSKH Nguyễn Tuyết Minh đã cho ra mắt cuốn Đại từ điển Việt-Nga mới do nhà xuất bản “Sách phương Đông” thuộc Viện Hàn lâm khoa học Liên bang Nga xuất bản. Niềm vui đó thật to lớn, bởi lần đầu tiên trong lịch sử Từ điển học Việt Nam, một cuốn Đại từ điển song ngữ kiểu mới, đa chức năng, được biên soạn theo những yêu cầu của từ điển học thế giới hiện đại. Một mặt, từ điển mang đậm tính hàn lâm, miêu tả sâu về ngữ nghĩa, ngữ pháp, phong cách của vốn từ vựng phong phú và đa dạng của tiếng Việt. Mặt khác nó lại có tính thực hành cao, vừa có thể sử dụng để tra cứu, tham khảo kiến thức, vừa có thể ứng dụng để giảng dạy và học tiếng Việt, tiếng Nga. Cuốn đại từ điển được xuất bản là kết quả thể hiện nghị lực và quyết tâm cao của PGS.TSKH Nguyễn Tuyết Minh, người đã dành 26 năm của cuộc đời cho công trình này.

Ngày 9 tháng 5 năm 1999, tiến tới kỷ niệm 200 năm ngày sinh Đại thi hào người Nga A.S.Puskin, Tổng thống Liên bang Nga đã ra sắc lệnh số 574 về việc ban hành Huy chương Puskin. Huy chương Puskin dành trao tặng cho công dân Nga và cả những người nước ngoài có thành tựu lớn trong nghiên cứu và giữ gìn di sản dân tộc và một số thành tựu khác. Huy chương Puskin đã vinh danh 900 người đến từ 90 quốc gia, trong đó có 12 nguyên thủ quốc gia. Việt Nam vinh dự có Nguyên Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Việt Nam Nông Đức Mạnh và PGS.TS Nguyễn Tuyết Minh được nhận giải thưởng cao quý này.

Là người đứng mũi chịu sào trong khoảng thời gian dài đó Tuyết Minh đã phải vượt qua bao khó khăn, thách thức, có lúc tưởng chừng không thể vượt qua. Đặc biệt vào thời kỳ Liên Xô tan rã, ở nước Nga diễn ra những biến động chính trị dữ dội, Hợp đồng biên soạn từ điển gần như bị lãng quên. Sinh hoạt phí tối thiểu cũng bị hạn chế, chỗ ăn ở, làm việc luôn là nỗi ám ảnh. Ở những thời điểm khó khăn này, Nguyễn Tuyết Minh phải nỗ lực ở mức độ cao nhất để vươn lên đạt cho kỳ được mục tiêu đã đặt ra. Bà luôn ghi nhớ trong trái tim mình mối ân tình sâu nặng với quê hương và nước Nga. Bà muốn làm được một việc cụ thể thật hữu ích để đền đáp ân nghĩa ấy. Và lúc này đây, bà vô cùng vui sướng và toại nguyện khi thấy mình đã đạt được khát vọng. Đây là công trình thứ 2 đặt dấu ấn trong cuộc đời của bà.

Có thể khẳng định, những đóng góp to lớn của PGS.TSKH Nguyễn Tuyết Minh trong công tác giảng dạy, nghiên cứu khoa học ngôn ngữ Nga, đặc biệt 2 công trình nghiên cứu, Bộ giáo trình tiếng Nga phục vụ cho công tác giảng dạy các khối chuyên, và cuốn Từ điển song ngữ Việt - Nga lớn nhất từ trước đến nay. Những công trình đó như cầu nối vững bền cho tình hữu nghị lâu đời Việt-Nga. Nó cũng như viên gạch xây thêm vững chắc nhịp cầu hữu nghị giữa hai dân tộc. PGS.TSKH Nguyễn Tuyết Minh xứng đáng là nhà ngoại giao nhân

dân có tâm, có tài, góp phần xây đắp mối tình hữu nghị Việt-Nga ngày càng bền chặt.

Mặc dù đã về hưu, tuổi cao nhưng PGS.TSKH Nguyễn Tuyết Minh vẫn say sưa làm công tác nghiên cứu. Hiện nay bà là cố vấn khoa học của Trung tâm Quỹ “Thế giới Nga” thuộc Khoa Quốc tế, ĐHQGHN. PGS.TSKH Nguyễn Tuyết Minh từng chia sẻ: “Tôi vẫn đang bước trên con đường khoa học mà chưa biết điểm dừng. Trước kia nhanh hơn nhưng nay già thì đi chậm hơn, mờ mắt hơn. Trước kia đi giữa đường thì nay đi bên lề đường. Nhưng, tôi không thể không đi”.

Những cống hiến thâm lặng của bà đến nay đã được đền đáp, bằng sự ghi nhận rất đáng tự hào, theo Sắc lệnh của Tổng thống Liên bang Nga số 475 ký ngày 09/10/2017 “Về trao tặng các giải thưởng Nhà nước của Liên bang Nga”, công dân Việt Nam được vinh dự nhận Huy chương Puskin đó là PGS.TSKH Nguyễn Tuyết Minh. Lễ trao tặng Huy chương Puskin năm 2017 sẽ diễn ra tại Điện Kremlin vào ngày 4/11 tới đây. Bà là người Việt Nam thứ hai được nhận phần thưởng cao quý này.